

Pr Arsenie Muscalu

Cele mai importante pe care ar trebui să le urmărească un creștin sunt

credința, smerenia și dragostea!

– Credința vie. Eugen Ionescu spune foarte frumos că, atunci când s-a dus în Sfântul Munte, tânăr fiind, a vrut să se spovedească. Și a dat peste un duhovnic căruia i s-a spovedit:

„Ce puteam să-i spun? Păcatele unui tânăr secularizat din Paris. Păcatele tinereții”.

Și zice:

„După ce m-am spovedit, duhovnicul mi-a spus: «Fiule, nu mă interesează păcatele pe care le-ai spus, [...] că ai făcut... Crezi în Dumnezeu? Tu crezi în Dumnezeu?»

«Da, Părinte, cred, chiar sunt botezat creștin ortodox».

Și-i zice Părintele:

«Nu așa, fiule! Spune-mi: crezi că Hristos este Ziditorul și Purtătorul nostru de grijă, Proniatorul vieții noastre?».

Adică Părintele – traduce cumva Eugen Ionescu – a vrut să-mi spună:

«Nu te-am întrebat dacă tu crezi că Cineva a făcut lumea asta, ca un Ziditor, că este Cineva dincolo de lume, ci: tu crezi că acest Cineva are o legătură personală cu tine?»”.

Și zice el că a rămas puțin descumpănit:

„Nimeni nu-mi pusese atât de tranșant problema asta!”.

Și, după puțină șovăială, i-a spus:

„Părinte, eu cred, dar ajută-mă să înțeleg mai bine!”

Și Părintele a zis:

„Fiule, dacă crezi cu adevărat, toate de la sine se așază în rânduială. Nu am ce să-ți mai explic eu”.

Despre credința aceasta este vorba! Noi toți zicem că da, credem că e un Dumnezeu... Dar ai o legătură personală cu El? Crezi tu că [Hristos] este Ziditorul și Purtătorul tău de grijă personal – Ziditorul lumii, dar și purtătorul tău de grijă? Despre credința aceasta este vorba, credința vie, care presupune o angajare personală. Credința este încredere, o încredințare a propriei vieți, o dăruire de sine, o dăruire a propriei vieți în mâinile lui Dumnezeu, ca o sămânță a unei noi vieți. Dragostea Sfinților este desăvârșirea acestei credințe.

Lucrurile sunt atât de simple... Ca într-o prietenie. Dacă pe un prieten nu-l mai vezi, nu-l mai vezi deloc, din indolență, nu pentru că sunt motive obiective, poți să zici că ai o prietenie?... Dacă nu-i mai dai din când în când un telefon, dacă nu te mai întâlnești cu el, poți să zici că ai o prietenie? Ce legătură vie, personală ai, dacă nu știi de el, dacă nu afli de el, dacă nu te interesează să știi ce-a mai pățit, ce i s-a mai

întâmplat? Așa și aici, parcă prea mult ne concentrăm cumva pe „faptele credinței”, și pierdem din vedere legătura asta cu Cel în Numele Căruia facem faptele credinței.

Soloviov spune că antihrist va oferi toate condițiile viețuirii în credință. Și Bisericii îi va oferi toate condițiile să-și desfășoare activitatea. În numele cui?... Asta e întrebarea. În numele cui? Numai ca să fie el adorat. Te lasă să te duci la Biserică, te lasă să faci Liturghia, îți oferă cele mai bune condiții să-ți desfășori toată activitatea – cu condiția să-l adori pe el, nu pe Hristos. Și omul, dacă vrea să se mintă, se poate minți. Dacă vrea să se mintă, zice: „Uite, merg la Biserică, mă spovedesc, mă împărtășesc, sunt bine...”.

– Părintele Simeon de la Essex a spus că poate cea mai cumplită ispită a omului contemporan este de fapt vechea ispită, autoîndumnezeirea. Își construiește o religie căreia el însuși îi este Dumnezeu, de fapt: îi place Ortodoxia, ia din Ortodoxie ceva; îi place și din Catolicism ceva, ia și de acolo ceva; din Hinduism îi place ceva, ia și de acolo ceva. Este „generos”!

– O ispita a tinereții este și aceasta sete de impresii, sete de noi trăiri. Și o nestatornicie, așa zice așa, o neasezare, o lipsa de statornicie.

Caut să vă citesc aici din Apocalipsa ce i s-a spus ingerului Bisericii din Sardes:

“Stiu faptele tale, că ai nume că trăiești, dar ești mort. Priveghează și întărește ce a mai rămas și era să moară, căci n-am găsit faptele tale depline înaintea Dumnezeului meu”.

Și iată că ne și spune ce e de făcut:

“Drept aceea, adu-ți aminte cum ai primit și ai auzit și păstrează și te pocăiește. Iar de nu vei priveghea, voi veni ca un fur și nu vei ști în care ceas voi veni asupra ta”.

Deci aceasta are de făcut cel cu nu a rămas în Harul cel dintai: “Adu-ți aminte cum ai primit și ai auzit”; doar tu știi, știi mai bine ca oricine ce a fost în inima ta atunci. Trebuie să-ți spună cineva din afara? Tu știi bine!

“Adu-ți aminte cum ai primit și ai auzit și păstrează și te pocăiește”.

De aceea avem Taina Pocăintei în Biserică. Noi cred că nu ne folosim îndeajuns de ea, nu constientizăm îndeajuns cât de mare este puterea acestei Taine. Nu este om care să fi venit la Taina Pocăintei cu sinceritate, cu dorința sinceră de îndreptare, cu mărturisire sinceră, în orice fel de păcate ar fi căzut el și care să nu simtă în el după Taina Sfintei Spovedanii improspătându-se lucrarea Harului. E adevărat, omul care a căzut din Harul cel dintai trebuie să-și asume că pe un canon tot chinul care urmează pe drumul întoarcerii lui la Dumnezeu. Calea lui nu va fi lina, el trebuie să fie constient de lucrul acesta. Ai primit o dată un Dar, Dumnezeu ți-a dat Harul Lui în dar, te-a chemat în Dar cu dragostea Lui. Ai disprețuit Harul Lui, l-ai calcat în picioare, l-ai îngropat, l-ai întunecat cu mandria, cu mania, cu desfrânarea, cu păcatele trupești, cu slava desartă. Acum nu te aștepta ca drumul întoarcerii să-ți fie ușor. Toate pe care le-ai făcut se vor scula acum cumva asupra ta, dar în Taina Pocăintei primești puterea să te lupți cu ele. Calea celui care se pocăiește nu mai este lina și ușoară. Calea celui care se pocăiește este, să zic așa, o cale

intre bucurie si durere; el simte cand bucuria si incredintarea ca va fi iarasi cu Dumnezeu, cand simte teama si durerea si chinul pentru ca pacatele vechi il urmaresc.

Cuviosul Paisie Aghioritul spune ca prin pacatele noastre am dat drepturi celui rau impotriva noastra si de acum el are putere sa ne ispiteasca. Imi aduc aminte de un lucru pe care il spune el, ca sa vedeti cum stau lucrurile aici. El spune ca un monah care a plecat din manastirea lui din neascultare – s-a suparat pe acolo, sa zicem, la un moment dat; s-a suparat pe duhovnic sau pe starete si a plecat din manastirea lui – chiar daca se caieste si se intoarce in manastire i-a dat drepturi celui rau sa-l ispiteasca pana la moarte cu gandurile de nestatornicie. El nu va mai fi in Harul cel dintai. In Harul cel dintai, gandurile nu aveau atata putere asupra lui. Acum va trebui sa rabde aceasta hartuire a gandurilor poate pana la moarte pentru ca el singur a dat putere celui rau impotriva lui. Dar in Taina Pocaintei – repet – primeste puterea sa se lupte. Deci cel care a pierdut Harul cel dintai nu trebuie sa se astepte ca sa-i fie usoara calea de intoarcere, ci trebuie sa-si asume barbateste greutatile drumului de intoarcere si sa alerge mereu la Taina Pocaintei, sa improspateze in el mereu Harul pocaintei.

– Cel care se aprinde de focul dragostei lui Hristos, dogoreste si incalzeste pe toti cei din jurul lui. Daca suntem reci ca gheata, ca sloiul de gheata, daca noi nu avem inlauntrul inimii noastre caldura Harului dumnezeiesc n-o sa reusim sa incalzim niciodata pe nimeni! Deci trebuie sa ne preocupam sa-l agonisim [harul Duhului Sfânt].

As vrea totusi sa spun: In ce fel se manifesta aici judecata lui Dumnezeu cu privire mai ales la viata tinerilor in Biserica si la apropierea lor de Biserica? Faptul ca viata bisericeasca este asa cum este, fara vraga, fara aceasta ardere a duhului, multi le reproseaza tinerilor ca sunt molatici, ca nu au ravna fierbinte pentru cele duhovnicesti; starea aceasta pe care o cunoasteti cu totii, inmultirea smintelilor, a motivelor de sminteala chiar in sanul vietii bisericesti, starea aceasta, in ce fel manifesta ea o 'judecata a lui Dumnezeu'?

Iata cum o manifesta, cu privire la tineri, mai ales: noi primim botezul in copilarie; nu o facem constient, primim botezul in temeiul credintei nasilor nostri si a parintilor care ne aduc la botez. Harul se salasluieste in inima celui nou botezat. El este intarit prin darul Sfantului Duh prin Taina Mirungerii, se uneste cu Hristos in Taina Sfintei Impartasanii. Este o datorie cutremuratoare, infricosator de mare pentru parinti si pentru nasi, aceea de a conlucra cu Harul ce s-a sadit in inima copilului si de a face in asa fel incat copilul, crescand, sa-si insuseasca el in chip liber si constient ceea ce el descopera inlauntrul lui pe masura ce creste. Odata ce stiti bine cum cresc tinerii astazi, in cate case numite crestine se mai gaseste astazi o atmosfera duhovniceasca? Foarte putine... Cati parinti mai fac in mod constient lucrul acesta? Cati parinti conlucreaza in mod constient cu Harul din inima copilului in asa fel incat sa-l ajute pe copil ca el, crescand si ajungand la varsta adolescentei, sa-si poata insusi in chip constient ceea ce se afla deja inlauntrul lui? Foarte putini... Si de aceea copiii ajung la varsta adolescentei fara sa aiba nici un fel de constiinta de sine, nici un fel de constiinta a vietii crestine, a vietii noi care s-a sadit in ei. De multe ori se intampla asta. Si atunci, si cu ei Dumnezeu lucreaza cumva din afara, tot prin Harul trezitor. Harul primit la botez sta in inima omului, sta in inima copilului, in inima tanarului, dar asa ca un carbune aprins

sub cenusa, care mai palpaie inca sub cenusa. Harul sufla din afara sa imprastie aceasta cenusa si sa reaprinda Harul in inima, inlauntrul inimii.

Deci este o judecata a lui Dumnezeu pentru ca parintii au ceea ce au crescut. Adica tinerii de azi, sa zic asa, sunt roada apostaziei parintilor. E adevarat ca, desi au acest handicap, faptul ca marea majoritate nu au crescut din cea mai frageda pruncie intr-o legatura vie cu Harul, Dumnezeu nu ii nedreptateste. Cui i s-a dat mult, mult i se va cere; cui i s-a dat mai putin, mai putin i se va cere. Dumnezeu ii iubeste si Dumnezeu va avea grija de ei. Insa vor avea tot timpul, toata viata poate, vor avea de luptat cu neajunsurile rezultate din felul in care au crescut.

– Nu putem sa traим o viata in Biserica fara un indrumator duhovnicesc. Ati vazut, primii crestini “staruiau”, zice Scriptura, “in invatatura Apostolilor”. Este primul lucru. Cum putem sa-l gasim? Eu cred ca nu este nimeni care sa-si doreasca cu adevarat si sa nu gaseasca. Dragostea lui Dumnezeu este atat de mare pentru om incat abia face omul un pas si Domnul face o mie in intampinarea lui. Este fagaduinta; Domnul a zis: “Cautati si veti afla!”. Asta este spus ca o fagaduinta: cautati si veti afla. Este fagaduinta lui Dumnezeu. Deci trebuie doar sa caute sincer si sa se roage cel care doreste si sigur va gasi.

– Nu stiu daca cele pe care le voi spune sunt cele mai importante ispите... Sfantul Teofan Zavoratul spune ca adolescentii ii sunt proprii dorinta de a face impresie si setea dupa cunostinte – de a aduna cunostinte – si setea de sociabilitate, de comunicare. Pe aceste porniri care se intemeiaza pe ceva al firii se pot grea multe dintre ispitele tinerilor. Dorinta de a face impresie si de a aduna cunostinte, pentru un tanar care se apropie de Hristos, poate sa se transforme intr-o ravna fireasca, as zice. Sfantul Apostol Pavel in Epistola catre evrei, in Epistola catre romani, vorbeste despre evrei si zice:

“Dorinta mea si rugaciunea mea inaintea lui Dumnezeu pentru poporul meu este spre mantuire, caci le marturisesc ca au ravna pentru Dumnezeu, dar nu au cunostinta, dar nu intru cunostinta. Pentru ca voind sa-si statorniceasca dreptatea lor, dreptatii lui Dumnezeu nu s-au supus”.

Tinerii pot sa confunde un entuziasm care este propriu tineretii cu ravna duhovniceasca si lasandu-se purtati de acest entuziasm, pot sa fie dusi in multe amagiri si rataciri. Parintele Roman Braga povesteste ca atunci cand era tanar – era, cred, putin dupa cel de-al doilea razboi mondial, o perioada tulbure, o perioada incerta – simteau ei ca viata universitara ar avea nevoie de o improspatare in sens crestian si-si doreau sa organizeze ceva in sensul acesta. Si cu planul asociatiei, s-au dus la parintele Sandu Tudor, la manastirea Antim, si parintele a fost foarte dur cu ei, foarte aspru cu ei si le-a spus:

“Mai, voi in afara de entuziasm, mai aveti ceva? Ravna aveti, entuziasm aveti, dar in afara de asta mai aveti ceva?”.

Entuziasmul este propriu tineretii, dar nu este de ajuns. Daca tinerii nu au si ascultare, ascultare cu discernamant, si se lasa purtati de acest entuziasm pot sa alunece in foarte multe amagiri.

As zice ca pentru vremea de acum ispitele mari vin din aceasta lipsa de formare duhovniceasca. Tinerii nu au crescut de mici, de copii, nu au crescut intr-o atmosfera a duhului, nu a fost in familial lor o atmosfera imbibata de mireasma duhovniceasca. De aceea pot fi foarte usor dezorientati. Si o manifestare a ravnei firesti, adica a entuziasmului – si mai este si o alta inclinatie specifica tineretii, este o inclinatie spre visare si spre a absolutiza anumite lucruri – deci o ispita care decurge din acestea as zice ca este si aceea pe care eu am socotit s-o ilustrez mereu prin cuvintele Psalmistului. El zice: “Unii se lauda cu caii lor, altii cu carutele lor” – si eu am adaugat- “si altii cu duhovnicii lor”. Si in felul acesta apar biserici si bisericiute si se intampla cum li s-a intamplat si corintenilor, pe care ii certa Sfantul Apostol Pavel si zicea ca intre ei sunt dezbinari pentru ca ziceau “Eu sunt al lui Apolo”, “Eu sunt al lui Chefa”, “Eu sunt al lui Pavel”, “Iar eu sunt al lui Hristos”. Si Apostolul ii cearta si le spune : “Oare S-a impartit Hristos sau ati fost botezati in numele lui Pavel sau s-a rastignit Pavel pentru voi?”. Si le marturiseste ca acesta este un cuget trupesc, un cuget omenesc, adica le arata ca firea ii biruieste si-i pacaleste cu ale ei – si iata chiar ce le spune:

“Nimeni sa nu se laude cu oamenii, caci toate sunt ale voastre, fie Pavel, fie Apolo, fie Chefa, fie lumea, fie viata, fie moartea, fie cele de fata, fie cele viitoare. Toate sunt ale voastre, iar voi sunteti ai lui Hristos, iar Hristos al lui Dumnezeu”.

O alta ispita pentru tinerii care se apropie de Hristos astazi este duhul lumesc, un duh pustiitor care a patruns peste tot si cu care ei au iarasi foarte, foarte mult de luptat. Dar despre lucrul acesta indemn pe fiecare sa indemne la spovedanie si duhovnicii, daca se vor ruga inainte ca Domnul sa dea duhovnicilor cuvant de mantuire, duhovnicii vor spune fiecaruia ce are de facut.

– Parinte, cum ne putem feri de ravna si de evlavia neautentice, de pietism?

– Intotdeauna – de aceea m-am si gandit sa leg cuvantul meu de ceea ce s-a petrecut dintru inceput in Biserica primara, ca si prin asta sa dobandim, sa zic asa, un criteriu de apreciere, un semn de orientare – trebuie sa ne verificam prin roade. Pentru ca unele sunt roadele ravnei pe care Sfantul Isaac Sirul o numeste ravna nebuna, ravna fara cunostinta care socoteste ca lucreaza pentru Dumnezeu, dar nu are roadele lui Dumnezeu – nu are pacea, nu are dragostea, nu are blandetea, nu are bunatatea, nu are curatia, nu are infranarea, nu are roadele lui Dumnezeu. Deci dupa roade trebuie sa verificam intotdeauna de ce natura este paruta noastra “ravna”. Daca ravna noastra nu are roadele Duhului, inseamna ca nu este o ravna a Duhului.

– De cele mai multe ori râvna noastră este nascuta din mandrie – aceasta ravna – si se vede ca este din mandrie mai ales atunci cand ea aluneca spre dispretul celorlalti, spre judecarea si spre dispretul celorlalti. Atunci in mod sigur este nascuta din mandrie si este mai rau. Cand este nascuta dintr-o simpla nepricepere atunci nu este atat de vatamatoare, dar cand este nascuta din mandrie poate sa-l duca pe om in ratacire foarte departe. Pentru ca atunci cand este nascuta din mandrie omul de obicei nu mai primeste cuvant de indreptare din partea nimanui. As zice chiar ca Dumnezeu Singur in bunatatea Lui mai poate sa indrepte pe un astfel de om, pentru ca el nu mai primeste sfat de la nimeni, socoteste ca isi este siesi suficient, avand ca marturie pentru sine – marturie a adevarului vietii lui – ravna pe care o simte.

– “Dumnezeu este Cel Care lucreaza in voi ca sa voiti” a zis Apostolul Pavel catre Filipeni. Ca sa dobandim strapungerea inimii as zice ca nu tine atat de noi cat tine de Dumnezeu. El ne cauta mai intai; Dumnezeu ne cauta mai intai. Omul care simte in sufletul lui o pornire spre a cauta, are in sufletul lui ceva care-l indeamna sa caute. As zice ca a simtit deja o mica strapungere a inimii. Problema noastra nu ar fi atat a strapungerii inimii – cum s-o dobandim – ca asta tine mai mult de Dumnezeu. Eu cred ca aproape toti dintre cei care sunt aici au simtit macar o data in viata lor aceasta strapungere a inimii. Pentru ca altfel cred ca nu ar fi fost aici. Problema noastra este cum sa staruim in ceea ce urmeaza acestei strapungeri a inimii. Nu vedeti? Cred ca cu toti se intampla asa. Atunci cand v-ati apropiat de Biserica fierbinte pentru prima oara – cred ca la fiecare toate se petreceau usor, si rugaciunea se facea cu bucurie si cu usurinta, si la slujbele de la biserica nu cred ca va plictiseati; cred ca toate va produceau bucurie. Petreceati intr-o atmosfera a bucuriei – a luminii si a bucuriei launtrice. Asa se intampla cand Harul lui Dumnezeu ne cheama. Noi insa nu ramanem statornic in acest Har, asta este problema noastra. Ar trebui fiecare dintre noi sa ne intrebam: ‘Ce-am facut? Unde am pierdut Harul cel dintai? Cu ce l-am acoperit?’ Pentru ca pana cand nu vom descoperi noi pe ce poarta am iesit din starea de har in care ne-am aflat la inceput ca sa ne intoarcem pe drumul pocaintei – pe acelasi drum insa – nu vom reusi sa redobandim starea aceea de la inceput. Deci problema noastra nu este cum sa ajungem la strapungerea inimii – asta este problema lui Dumnezeu. Dumnezeu este Cel Care ne cauta si ne cheama. Problema noastra este cum sa pastram ceea ce primim de la Dumnezeu. Iar daca o data am primit, iar acum nu mai simtim, este semn ca avem nevoie de pocainta, de pocainta sincera si curata si adevarata”.